

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทที่สำคัญของการศึกษา คือ การพัฒนาเยาวชนและประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี คนที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคมของตนเอง ครอบครัว และบ้านเมืองได้ ต้องเป็นคนที่มีความรู้พื้นฐานดี รู้จักคิด รู้จักปรับตัว รู้จักแก้ปัญหา มีทักษะในการทำงาน รู้จักพัฒนาตนเอง มีค่านิยมที่ดี และได้รับการพัฒนา ให้มีขีดความสามารถสูงสุดในความถนัดตามศักยภาพที่มีอยู่ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2533) ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จึงมีบทบาทอย่างสูงในการเตรียมกำลังคนให้มีความพร้อมที่จะออกไปเป็นกำลังของชาติในภาคการผลิตแห่งอนาคต เพราะผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับนี้ มีอายุระหว่าง 13-15 ปี ซึ่งโตพอที่จะเริ่มออกไปประกอบอาชีพได้ในบางส่วน (อภิชัย พันธเสน, 2529)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นกระบวนการทางด้านความคิดและการปฏิบัติ ในโครงสร้างของหลักสูตรได้ลดจำนวนคาบวิชาบังคับลง โดยเพิ่มจำนวนคาบของวิชาเลือกเสรีให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนวิชาสามัญและวิชาอาชีพได้อย่างกว้างขวาง (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2533) จึงนับว่าเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบัน จะเห็นได้จากการเพิ่มจำนวนคาบของวิชาเลือกเสรี และการเปิดสอนวิชาอาชีพที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ เพราะการศึกษาวิชาอาชีพในระดับมัธยมศึกษา เป็นเรื่องการเตรียมตัวของแต่ละบุคคลก่อนที่จะเริ่มทำงาน การสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนด้านการอาชีพ การ

ฝึกหาความชำนาญในงาน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในอันที่จะทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเอง (Thompson, 1973) ดังจะเห็นได้จากจุดประสงค์ของหลักสูตรด้านการพัฒนาอาชีพ ที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาชีพ มีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยจัดจำนวนคาบวิชาเลือกเสรีให้นักเรียนชั้น ม.1 และม.2 เรียนสัปดาห์ละ 10 คาบ ชั้น ม.3 เรียนสัปดาห์ละ 13 คาบ

จุดประสงค์ของวิชาอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักของวิชาอาชีพพอที่จะนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต
2. เพื่อให้มีความสามารถ และทักษะในอาชีพเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพและมีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ
4. เพื่อให้มีความสามารถในด้านการจัดการ การตลาด และการร่วมมือในการประกอบกิจการหรือธุรกิจ

วิชาอาชีพ เป็นวิชาเลือกเสรีที่จัดไว้ในกลุ่มวิชาแรงงานและอาชีพ ประกอบด้วยงานอาชีพ 4 กลุ่ม ได้แก่ งานผลิต งานบริการ งานเสริมงานผลิตและงานบริการ และงานอาชีพอิสระระหว่างเรียน รายวิชาในงานอาชีพทั้ง 4 กลุ่มนี้ นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคนในการเปิดแผนการเรียนวิชาอาชีพนั้น นอกเหนือจากความต้องการของนักเรียนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนทั้งในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ด้วย จากประสบการณ์ของผู้วิจัย พบว่า รายวิชาอาชีพคหกรรม เป็นวิชาที่นักเรียนเลือกเรียนมากวิชาหนึ่ง และโรงเรียนเปิดให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียน เพราะมีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ อีกทั้งเป็นวิชาพื้นฐานของการประกอบอาชีพเมื่อเรียนจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแล้ว โดยเฉพาะนักเรียนหญิงจำนวนมากกว่า 60 % จะเลือกเรียนรายวิชาอาชีพคหกรรม (ทองดี ทินยวงศ์, สัมภาษณ์, 2534) และงานรายวิชาอาชีพคหกรรมที่ให้นักเรียนเลือกเรียน ประกอบด้วยงานต่างๆ เช่น งานอาหาร งานถัก

งานผ้า และงานประดิษฐ์ เป็นต้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวจะเน้นด้านการปฏิบัติมากกว่าความรู้เนื้อหาด้านทฤษฎี จะเห็นได้จากการกำหนดน้ำหนักคะแนนของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนมากมีการกำหนดน้ำหนักคะแนนโดยแบ่งอัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน ดังนี้

การกำหนดให้มีอัตราส่วนคะแนนกลางภาค : ปลายภาค = 70 : 30 โดยกระจายดังนี้

(เน้นปฏิบัติ) ←	คะแนนจากการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน	30 ส่วน
	คะแนนจากการวัดผลกลางภาคเรียน	30 ส่วน
	คะแนนจากการประเมินคุณลักษณะ (จิตนิสัย)	10 ส่วน
(เน้นทฤษฎี) ←	คะแนนจากการวัดผลปลายภาคเรียน	30 ส่วน

หรือ อัตราส่วนคะแนนกลางภาค : ปลายภาค = 80 : 20 โดยกระจายดังนี้

(เน้นปฏิบัติ) ←	คะแนนจากการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน	40 ส่วน
	คะแนนจากการวัดผลกลางภาคเรียน	25 ส่วน
	คะแนนจากการประเมินคุณลักษณะ (จิตนิสัย)	15 ส่วน
(เน้นทฤษฎี) ←	คะแนนจากการประเมินผลปลายภาคเรียน	20 ส่วน

การกำหนดอัตราส่วนของคะแนนนี้ จากการสัมภาษณ์และสอบถามครูผู้สอนวิชาอาชีพพบว่าส่วนใหญ่จะใช้การประเมินผลในอัตราส่วน 70 : 30 โดยการวัดภาคปฏิบัติได้จากการประเมินผลระหว่างเรียน กลางภาคเรียน 60 ส่วน และประเมินคุณลักษณะ (จิตนิสัย) 10 ส่วน รวม 70 ส่วน ประเมินผลภาคทฤษฎีจากการประเมินปลายภาคเรียนเพียง 30 ส่วน จึงเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลวิชาอาชีพ ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของนักเรียนมาก แต่ปัญหาในปัจจุบันคือ การประเมินผลของครูผู้สอน ยังหลากหลายไม่เป็นมาตรฐาน ครูในรายวิชาเดียวกันจะสร้างเครื่องมือวัดตามความถนัดของตน และครูมักประเมินตามเนื้อหา ไม่ใช่ตามจุดประสงค์ ซึ่งขัดกับระเบียบประเมินผล (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2526 : 83) และจากประสบการณ์การสอนวิชาอาชีพของผู้วิจัย พบว่า ครูผู้สอนขาดเครื่องมือและเครื่องมือในการวัดผลที่เป็นมาตรฐาน การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อประเมินภาคปฏิบัติของนักเรียนในรายวิชาเดียวกัน ยังกระจัดกระจาย

ไม่เป็นเนื้อหาเดียวกันตามจุดประสงค์ของวิชาที่ต้องการวัด การวัดภาคปฏิบัติที่เป็นระบบนั้น ต้องมีการเตรียมการที่ดี มีการวัดผลเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา และมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดหลายประเภท เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินพฤติกรรม การวัดภาคปฏิบัติในงานใดงานหนึ่ง อาจจะต้องใช้เครื่องมือมากกว่า 1 ชิ้น ขึ้นอยู่กับตัวบ่งชี้พฤติกรรมที่ผู้วัดกำหนด (พวงแก้ว ปุณยกันก และสุวิมล ว่องวานิช, 2534) และกระบวนการให้คะแนน ต้องมีความเป็นมาตรฐาน เช่น อาจกำหนดให้มีผู้ให้คะแนน 2 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการให้คะแนน (อุทุมพร จามรมาน, 2529) การวัดและประเมินผลที่ขาดความเป็นปรนัย ก่อให้เกิดปัญหาที่เป็นผลเสียต่อผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะไม่เกิดการเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติ ที่สามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จากความสำเร็จและปัญหาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาแบบวัดภาคปฏิบัติวิชาอาชีพคหกรรมในรายวิชาที่สามารถวัดได้ และพบว่า เทียนพร รังษิณวัตรกูร (2532) ได้ทำวิทยานิพนธ์เพื่อพัฒนาแบบสอบภาคปฏิบัติหมวดคหกรรมงานอาหารไว้แล้ว ผู้วิจัยจึงเลือก งานประดิษฐ์ งานถัก และงานผ้า ที่นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือกเรียนตรงกัน เพราะงานดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มรายวิชาที่นักเรียนมีความถนัดและให้ความสนใจ สามารถนำไปประกอบอาชีพนอกเวลาเรียนได้ (พรทิพย์ พงษ์พัฒนา, สัมภาษณ์, 2535) และโดยธรรมชาติของการเรียนการสอนวิชาคหกรรมนั้น ในแต่ละรายวิชาจะแตกต่างกันเฉพาะชิ้นงานที่ให้นักเรียนปฏิบัติ ซึ่งครูผู้สอนมักให้นักเรียนเลือกงานปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจของตัวเอง ทำให้นักเรียนอาจเลือกงานที่แตกต่างกัน เมื่อครูประเมินเฉพาะผลงาน ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมสำหรับนักเรียน เพราะชิ้นงานที่ทำมีความยากง่ายและใช้เวลาในการปฏิบัติแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรได้ศึกษาเพื่อหาวิธีประเมินภาคปฏิบัติของนักเรียนเฉพาะกลุ่มที่มีการเลือกปฏิบัติงานเหมือนกัน โดยใช้ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) โรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตรของกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำนวน 2 โรงเรียน ที่จัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เพราะจากประสบการณ์การสอนวิชาคหกรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้วิจัย พบว่าในวัยนี้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ และพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ เพื่อวางรากฐานในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี และโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ทั้ง 2 โรง ก็เป็นโรงเรียนที่กรมสามัญศึกษาคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตร เพราะมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนวิชาอาชีพ อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนก็ยินดีและเต็มใจให้ความร่วมมือเพื่อให้ได้แบบวัดภาคปฏิบัติวิชาอาชีพที่เป็นมาตรฐานสำหรับครูผู้สอนในหมวดวิชาดังกล่าว อันจะเป็นแนวทางให้การวัดและประเมินผลงานปฏิบัติวิชาอาชีพ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาแบบวัดภาคปฏิบัติที่มีคุณภาพในวิชาอาชีพคหกรรม งานประดิษฐ์งานถัก และงานผ้า สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติในด้านความตรงและความเที่ยง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้น ม.2 และ ม.3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตรของกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสกลนคร ซึ่งมีจำนวน 2 โรง ได้แก่
 - 1.1 โรงเรียนดงมะไฟวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
 - 1.2 โรงเรียนสว่างศึกษา อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร
2. เนื้อหา และงานที่นำมาใช้ในการสร้าง และพัฒนาแบบวัดภาคปฏิบัติวิชาอาชีพของนักเรียน เป็นเนื้อหา รายวิชาอาชีพคหกรรมที่นักเรียน ม.2 และ ม.3 ใน 2 โรง เลือกเรียนตรงกัน ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 เฉพาะ 3 รายวิชา ดังนี้
 - 2.1 ช 0161 ช่างประดิษฐ์ของชำร่วย งานประดิษฐ์เข็มกลัดกุหลาบริบบิ้น
 - 2.2 ช 0169 ช่างถักโครเชต์ งานถักที่หุ้มแก้วน้ำ
 - 2.3 ช 023 ช่างเสื้อผ้าสตรีเบื้องต้น งานตัดเย็บเสื้อปกอววยแขนสั้น

3. วัดและประเมินผลเฉพาะด้านทักษะนิสัยในระหว่างการเรียนการสอน โดยมีองค์ประกอบที่วัด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเลือกเครื่องมือ 2) การใช้เครื่องมือ 3) การบำรุงรักษาเครื่องมือ 4) การเลือกวัสดุ 5) กระบวนการทำงาน 6) ผลงาน และ 7) ทักษะการตลาด

ข้อตกลงเบื้องต้น นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถของตนทุกคน

ข้อจำกัดของการวิจัย

แบบวัดภาคปฏิบัติวิชาอาชีพคหกรรมที่สร้างและพัฒนาขึ้นนี้ ใช้วัดและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหา 3 รายวิชาเฉพาะงานที่กำหนดในแบบวัดนี้เท่านั้น ผลสรุปที่ได้จึงอาจมีข้อจำกัดในการสรุปอ้างอิงไปยังวิชาอาชีพคหกรรมอื่นหรืองานอื่น และการที่แบบวัดภาคปฏิบัติไม่ได้รวมคะแนนจิตนิสัยไว้กับการปฏิบัติงาน อาจทำให้วัดได้ไม่ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรในวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาอาชีพ

คำจำกัดความของการวิจัย

วิชาอาชีพ หมายถึง วิชาเลือกเสรีที่โรงเรียนเปิดสอนงานอาชีพให้นักเรียนชั้น ม.1-3 เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เช่น วิชาอาชีพคหกรรม วิชาอาชีพเกษตร วิชาอาชีพอุตสาหกรรม เป็นต้น

วิชาอาชีพคหกรรม หมายถึง วิชาที่อยู่ในกลุ่มวิชาอาชีพ ซึ่งเป็นวิชาเลือกเสรีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด และความสนใจ เช่น งานประดิษฐ์ งานถัก งานผ้า งานดอกไม้ใบตอง และงานอาหาร เป็นต้น

ภาคปฏิบัติ หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามความสามารถและทักษะของนักเรียนที่วัดได้จากการกระบวนการและผลงานในรายวิชาอาชีพที่นักเรียนเลือกเรียน

กระบวนการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานในรายวิชา ช 0161 ช่างประดิษฐ์ของชำร่วย ช 0169 ช่างถักโครเชต์ และ ช 023 ช่างเสื้อผ้าสตรีเบื้องต้น

ที่สามารถวัดได้จากองค์ประกอบด้าน การเลือกเครื่องมือ การใช้เครื่องมือ การบำรุงรักษา เครื่องมือ การเลือกวัสดุ การใช้วัสดุ และกระบวนการทำงานของนักเรียนตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดใน แบบวัดภาคปฏิบัติ

ผลงาน หมายถึง ผลที่ได้จากการปฏิบัติงานในรายวิชา ช 0161 ช่างประดิษฐ์ของ ชำร่วย ช 0169 ช่างถักโครเชต์ และช 023 ช่างเสื้อผ้าสตรีเบื้องต้น ซึ่งสามารถวัดได้จากตัวบ่งชี้ คือ ความถูกต้อง ความสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์ ความสะอาด และการประยุกต์ใช้

งานประดิษฐ์ หมายถึง งานที่ให้นักเรียนปฏิบัติในรายวิชา ช 0161 ช่างประดิษฐ์ของ ชำร่วย งานประดิษฐ์หลากหลายรูปแบบ

งานถัก หมายถึง งานที่ให้นักเรียนปฏิบัติในรายวิชา ช 0169 ช่างถักโครเชต์ งานถักที่หุ้มแก้วน้ำ

งานผ้า หมายถึง งานที่ให้นักเรียนปฏิบัติในรายวิชา ช 023 ช่างเสื้อผ้าสตรีเบื้องต้น งานตัดเย็บเสื้อผ้าอวอยแขนสั้น

แบบวัดภาคปฏิบัติวิชาอาชีพคหกรรม หมายถึง แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาเพื่อ ใช้ประเมินภาคปฏิบัติวิชาอาชีพคหกรรมเป็นรายบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แต่ละรายวิชาใช้เครื่องมือ ประเภทเดียวกัน เป็นแบบสังเกตที่ใช้ประเมินพฤติกรรมการทำงานและประเมินผลงานตามตัวบ่งชี้องค์ประกอบที่ต้องการวัด

องค์ประกอบที่วัดภาคปฏิบัติ หมายถึง กลุ่มของคุณลักษณะที่ใช้เป็นกรอบในการประเมิน ภาคปฏิบัติของวิชาอาชีพคหกรรมในแต่ละวิชา ซึ่งมี 7 องค์ประกอบ คือ การเลือกเครื่องมือ การใช้เครื่องมือ การบำรุงรักษาเครื่องมือ การเลือกวัสดุ กระบวนการทำงาน ผลงาน และทักษะ การตลาด

ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวที่ใช้บ่งบอกสภาพหรือสภาวะของแต่ละคุณลักษณะที่จะประเมิน ภาคปฏิบัติวิชาอาชีพคหกรรม เช่น ความถูกต้องเหมาะสมของเครื่องมือ วิธีใช้เครื่องมือ การบำรุงรักษาเครื่องมือ ความเหมาะสมของการเลือกวัสดุ ความถูกต้องของกระบวนการทำงาน และความสวยงามของผลงาน เป็นต้น

เกณฑ์ หมายถึง ระดับคุณภาพของพฤติกรรมการทำงานและระดับคุณภาพของผลงาน ในวิชาอาชีพคหกรรม

คุณภาพของแบบวัดภาคปฏิบัติ หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ประเมินคุณภาพของเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติที่พัฒนาขึ้น โดยตรวจสอบจากความตรงและความเที่ยง

ความตรง หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดภาคปฏิบัติที่สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้จริง ในการวิจัยนี้ตรวจสอบความตรง 2 ประเภท คือ ความตรงตามเนื้อหา และ ความตรงตามสภาพ

ความตรงตามเนื้อหา หมายถึง การที่แบบวัดที่สร้างขึ้นมีความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา มีความสอดคล้องกันระหว่าง เนื้อหา วัตถุประสงค์ องค์กร ประกอบ ตัวบ่งชี้ และน้ำหนักคะแนน

ความตรงตามสภาพ หมายถึง ความสามารถของแบบวัดที่วัดได้ตรงตามสภาพที่แท้จริงของผู้ถูกวัด โดยใช้วิธีการตรวจสอบจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนภาคปฏิบัติที่ได้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้าง กับความสามารถในการปฏิบัติที่ได้จากการประเมินของครูผู้สอน (known group) ความตรงตามสภาพในการวิจัยครั้งนี้จะแยกเป็น 2 ส่วน คือ ความตรงตามสภาพสำหรับการวัดกระบวนการ กับความตรงตามสภาพสำหรับการวัดผลงาน

ความเที่ยง หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถวัดได้คงเส้นคงวา ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้ง หรือให้ผู้ใดวัดก็ตาม ผลการประเมินจะมีความสอดคล้องกัน การวิจัยนี้หาความเที่ยง 2 แบบ คือ ความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน 2 คน และความเที่ยงของการวัดผลงานซ้ำ 2 ครั้ง

ความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน 2 คน หมายถึง ความสามารถของแบบวัดที่ให้ผลการวัดสอดคล้องกันเมื่อใช้ผู้ประเมิน 2 คน ประเมินค่าจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการประเมินของผู้ประเมิน 2 คน

ความเที่ยงของการวัดผลงานซ้ำ หมายถึง ความสามารถของแบบวัดที่ให้ผลการวัดสอดคล้องกันเมื่อมีการวัดซ้ำ 2 ครั้ง โดยทิ้งช่วงการวัดเป็น 2 สัปดาห์ ประเมินค่าจากการหาความสัมพันธ์ระหว่าง การวัดผลงานซ้ำ 2 ครั้ง

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำการสอนวิชาอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตรสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ในจังหวัดสกลนคร

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนดงมะไฟวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร และโรงเรียนสว่างศึกษา อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

โรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตร หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา
ที่จัดให้มีการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ.2533) ในจังหวัดสกลนคร จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนดงมะไฟวิทยา และ
โรงเรียนสว่างศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ได้เครื่องมือประเมินภาคปฏิบัติวิชาอาชีพคหกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้วัด และประเมินผลภาคปฏิบัติของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือประเมินภาคปฏิบัติ วิชาอาชีพอื่นๆให้มี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น